

Förbandsrapport: Amfibieregementet (Amf 1) Göteborg

Rapportens syfte

Efter Pliktrådets besök på Amf 1 Göteborg den 5 september 2019 redovisas här de intryck som gavs vid besöket.

Det finns två anledningar till att Pliktrådet skriver rapporter. För det första underlättar en rapport att minnas alla intryck från de förband som besökts och skapar även underlag för Pliktrådets stora slutrapport. Den andra anledningen är att Pliktrådet kan erbjuda feedback till det förband som besökts.

Om ni hittar något i denna rapport som är felaktigt eller illa underbyggt går det bra att ta kontakt med Joel Kihlbert i Pliktrådet. Detta görs lättast genom att skicka ett mejl till joel.kihlbert@pliktradet.se. Det går också att ringa på 070-848 61 84.

Om Pliktrådet

Pliktrådet är det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspiktiga under grundutbildning. Rådet består av fem före detta värnpliktiga, där ledamöterna väljs vid den årliga Värnpliktskongressen. Pliktrådet företräder på nationell nivå samtliga värnpliktiga i Sverige och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Om rapporten

Pliktrådet tillser att detta dokument går ut till LMA/rekrythandläggare, förbandschef eller motsvarande funktion samt förtroendevalda värnpliktiga på relevant förband. LMA ansvarar i sin tur för att vidarebefordra rapporten till relevanta funktioner på förbandet och de Pliktrådet träffat under sitt besök samt till berört soldathem. Från och med att Pliktrådet skickat ut rapporten har förbandet två veckor att återkoppla på dess innehåll. Därefter gör rapporten publik genom att skickas ut brett inom Försvarsmakten, andra totalförsvarsmyndigheter, riksdagens försvarsutskott, regeringskansli och media.

Innehållsförteckning

Inledning	3
Utbildning	3
Arbetsmiljö och säkerhet	3
Medinflytande	4
Information och mönstring	5
Övrigt	5
Avslutning.....	6

Inledning

Plikträdet besökte under vecka 36 Amf 1 Göteborg, där vi träffade värnpliktiga, kompanichefen, befälslaget, personal på Försvarshälsan samt LMA.

Detta har hjälpt Plikträdet att skapa sig en bild av den grundutbildning som genomförs samt att se hur stämningen är ute på förbandet.

Utbildning

Vi besökte kompaniet ungefär sju veckor in i utbildningen, så de värnpliktiga hade börjat bli varma i kläderna.

Amf 1 Göteborg hade i år 113 inskrivna värnpliktiga. Likt andra förband fanns här individer som blivit tvungna att avbryta sin utbildning. Vid majoriteten av de avbrott som grundades på en fysisk skada kunde skadorna dateras före inryck.

Kompanichef Johannes Kinghed känner sig bekväm med sitt befälslag, både avseende kompetensen och antalet. Det råder ingen befälsbrist på Amf 1 Göteborg: då man är ett ”attraktivt” förband söker sig många hit.

Plikträdet har överlag en mycket positiv bild av den grundutbildning som genomförs på Amf 1, Göteborgs garnison.

Arbetsmiljö och säkerhet

Precis som på Amf 1 Berga så arbetar man med att belastningstegra, för att de värnpliktiga inte ska skadas under utbildningen. Om man har en krigsuppgift som innebär att bära tungt och gå långt så behövs en noga och detaljerad plan för att undvika skador. Därför har man med hjälp av Kjell Nordman tagit fram en belastningsplan som både styr när och hur mycket utrustning man har med sig.

På Amf 1 har man generellt slutat använda Känga 90 som standardkänga och istället gått över till Känga 08. Kapten Kinghed svarade att detta val har man gjort på grund av att 08:an har bättre stöd och dämpning för foten. Dock finns det även problem med Känga 08, som till exempel att det inte passar alla fötter samt att det tar tid för dem att torka. Detta är inte optimalt för någon som har uppgifter i en skärgårdsmiljö.

I mötet med Försvarshälsan diskuterade vi tillgängligheten av en psykolog. Något som vi i Plikträdet oroar oss över är att det endast finns en psykolog på regementet, som ansvarar för värnpliktiga, anställda soldater och befäl samt de civilanställda på garnisonen.

Försvarshälsan delar vår oro och säger att garnisonen, på grund av resursbristen, har varit tvungna att först skicka individen till en sjuksköterska, som gör bedömningen om personen behöver prata med en psykolog eller om det kan räcka med ett samtal med sjuksköterska. Detta känns oroväckande för oss i Pliktrådet; att det finns en spärr för att få träffa en psykolog, baserat på en sjuksköterskas bedömning. Pliktrådet önskar att man ser över möjligheten att anställa en till psykolog till garnisonen, med tanke på den tillväxt som är på väg att hända inom hela Försvarsmakten.

Under Värnpliktskongressen 2019 var psykisk ohälsa ett väldigt omdiskuterat ämne, varvid vi frågade kompaniet hur man arbetar med detta. Vi fick då svaret att man inte genomför någon utbildning för instruktörer eller förtroendevalda kring just hanteringen av psykisk ohälsa, om man skulle upptäcka det i sin pluton eller i sin grupp.

Vi diskuterande sedan tillgången till vård. Upplevs det vara ett jobbigt steg att ta för att få hjälp? Blir man sedd som en svag soldat och riskerar att få en negativ stämpel av sina kamrater eller sina befäl? Detta upplevdes inte vara ett problem på garnisonen, utan när man inte mår bra så är det möjligt att sjukmönstra och vid behov ta sig till Försvarshälsan.

Försvarshälsan vill dock se att det införs ett nationellt enhetligt skaderapporteringssystem, så att det ser likadant ut i hela landet. Detta skulle göra det mycket lättare att följa upp skadefall. Pliktrådet upplever skaderapporteringen som seriös på förbandet, vilket är motsatsen till hur det i media har uppmärksamats om slarv inom Försvarsmakten. Vi fick då höra att det tar för lång tid att skaderapportera småsaker, såsom skärsår i tummen eller nageltrång. Detta är inte optimalt för förbanden och det är en fråga som Pliktrådet kommer arbeta vidare med. Pliktrådet gav ett förslag till kompanichef Johannes Kinghed om att man kan ta fram avvikelseblanketterna till de värnpliktiga och dela ut på plutonerna, så kan de pliktiga själva fylla i dem. På så vis finns all data kring skadan dokumenterad så är det sedan bara att registrera i PRIO när tid finns. Detta sågs som en intressant idé och detta är något som kompaniet skulle se över.

Medinflytande

Enligt Värnpliktrådets rapporter från 2009 så har inte medinflytandet på Amf 1 prioriterats, bland instruktörer och befäl som sett det som meningslöst.

Detta var inte något vi märkte under dagens besök. Det märks att det bland samtliga finns en vilja att bli bättre. Man har kunskap om att man historiskt sett inte alltid har legat i framkant inom detta område, men ser gärna en förändring till det bättre.

Mallarna från GMU-tiden, som beskriver förtroendemannauppdraget, börjar bli gamla och det saknas centrala definitioner och underlag för dessa uppdrag. Detta behöver uppdateras och Pliktrådet arbetar för att det ska lösas.

Information och mönstring

Under samtal med kompanichefen Johannes Kinghed, samt under vårt möte med representanter från Försvarshälsan, diskuterades att samhället verkar ha dålig koll på vad det innebär att vara pliktad. Detta inkluderar även de värnpliktiga. Det är inte alltid helt självklart för dessa pliktade individer att man inte kan åka hem om man inte trivs längre, utan att man faktiskt måste fortsätta att infinna sig på rätt plats, vid rätt tidpunkt med rätt utrustning. Det var också tydligt bland instruktörerna, då många av de unga aldrig har hanterat en värnpliktig och inte heller har genomfört en värnplikt själv. Det blir en mycket speciell omställning från tidigare år.

Efter samtal med de värnpliktiga blir det tydligt att de flesta har dålig koll på vad de ska göra under sin utbildning. Detta på grund av problem med befattningsinformationen innan inryck. Det finns värnpliktiga som ska rycka in som "amfibiesoldat", utan att veta vilken befattning man kommer att bli tilldelad. Detta kan leda till en stor förvirring över sin utbildning. Med en felaktig bild av sin befattning kan det leda till sänkt motivation, vilket kan resultera i en dålig upplevelse av sin värnplikt. Det kan också göra att man inte finner förtroende för Försvarsmakten och därför inte väljer ett fortsatt engagemang inom försvaret.

Vi fick dock höra ett det har cirkulerat ett förslag som skulle innebära att man genomför en "GMU" utan en befattning, och sedan skulle kunna lämna in en intresseanmälan över vilken befattning man vill ha. Befattningar fördelas sedan utifrån lämplighet; både utifrån krigsförbandets behov och de värnpliktigas intresseanmälan.

Detta tycker Plikträdet låter klokt, även om detta ännu bara är ett förslag.

Något som de värnpliktiga lyfte under besöket var problematiken kring information om var man ska göra sin utbildning. Det finns ett fall där en värnpliktig sökt sig till Göteborg för att vara nära hemmet, men sedan i samband med inryck fått veta att ungefär hälften av utbildningen ska äga rum på en annan ort. Detta fick individen reda på alldeles för sent och kunde inte göra något åt saken. Plikträdet tycker inte att detta är okej och vi kommer att arbeta för att ta fram en lösning, tillsammans med TRM och Försvarsmakten.

Övrigt

På förbandet anser man att informationshelgen är en fantastisk möjlighet för de inryckande att lära sig mer om verksamheten och i längden minska inryckningsstressen. Det ger även förbandet möjlighet att dela ut kängor för att de värnpliktiga ska kunna gå in dem i förväg, för att slipa onödiga skavsår och nageltrång.

Under informationshelgen får de inryckande exempelvis prova att bädda sängen, ställa upp, marschera och göra fysiska tester, för att man senare ska känna sig bekväm i samband med det egentliga inrycket.

Pliktrådet besökte soldathemmet, där det var mycket trevligt. Ett kanonalternativ för de pliktiga att spendera sin fritid och bara kunna slappna av. Här ligger soldathemmet innanför regementets grindar och har enbart någon minuts gångavstånd från kasernerna, vilket är helt perfekt. Pliktrådet fick tyvärr inget tillfälle att träffa föreståndaren och kunde därför exempelvis inte fråga hur ofta hemmet besöks.

I samband med besöket i logementen, dagrummen och hygienutrymmen märkte vi hur fräscht allting är. Kasernerna upplevs vara nybyggda eller nyrenoverade, vilket är fantastiskt. Särskilt dagrummen var något utöver det vanliga. Här finns tillgång till exempelvis brädspel, kort och dyligt, vilket ger de värnpliktiga tillfällena att slappna av i slutet av varje dag och kunna ladda om till nästa.

Angående jargongen på Amf 1 Göteborg; precis som på Amf 1 Berga har tidigare rapporter beskrivit en hård jargong. Det är inget som märktes under vårt besök och detta kan ha samma anledning som det förbättrade medinflytandet; det finns en god självinsikt att man inte är bäst på allt, men gärna skulle vilja vara det. Man har därför gjort stora satsningar för att få bukt på de historiska problem som man har haft på förbandet. Pliktrådet tror att man har arbetat mycket med detta under frivillighetstiden, som präglat fram ett nytt synsätt på grundutbildning.

Avslutning

Pliktrådet hoppas att vi med denna rapport har förmedlat våra intryck på ett konstruktivt sätt. Vi har förhoppningar om att ett bra och öppet klimat även fortsättningsvis ska prägla samarbetet mellan Pliktrådet och Amfibieregementet.

Tack för ett givande besök,

Joel Kihlbert

Medinflytande- och förbandsbesöksansvarig

Ben Solimanaznavi

Pliktrörelse- och mönstringsansvarig